Vastgesteld door de raad bij besluit van 18 juli 2016
Documentnummer 2016.0.031.618
Zaaknummer 2014-12-01223

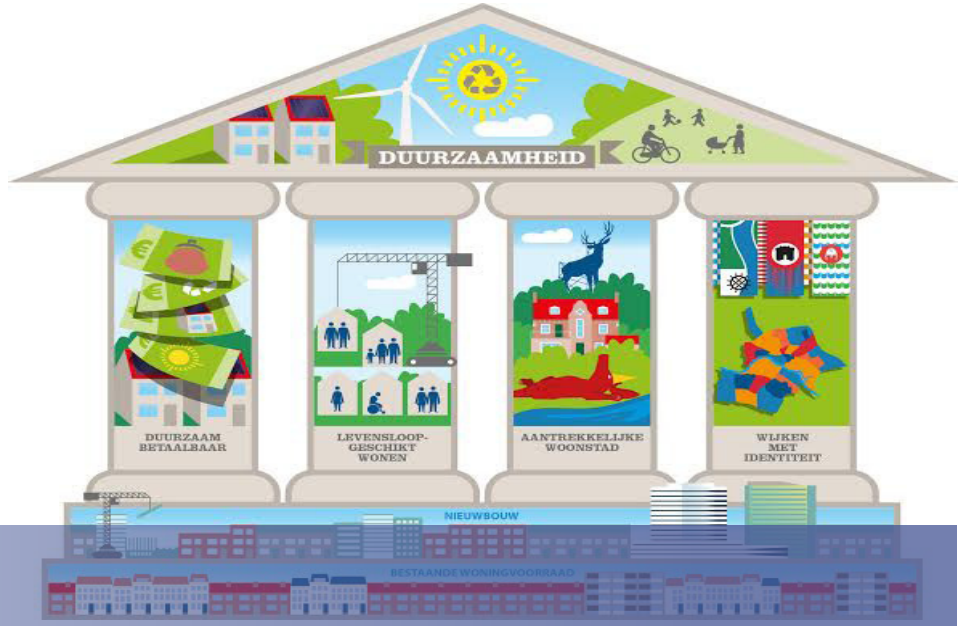

De Arnhemse Woonprincipes 2025

Uitvoeringsagenda 2017-2018

wonen made in [Arnhem]

Gemeente Arnhem

Uitvoeringsagenda 2017-2018 bij de Arnhemse Woonprincipes

1 Inleiding

Deze uitvoeringsagenda voor 2017 en 2018 beschrijft waaraan de gemeente Arnhem met prioriteit werkt binnen de Arnhemse Woonprincipes. In de uitvoeringsagenda geven we aan welke activiteiten we die jaren ondernemen om uitvoering te geven aan de Woonprincipes. De principes zijn geordend rond een viertal pijlers: Duurzaam Betaalbaar, Levensloopgeschikt Wonen, Aantrekkelijke Woonstad en Wijken met Identiteit. Dit gebeurt onder de overkoepelende ambitie voor duurzaam wonen in Arnhem.

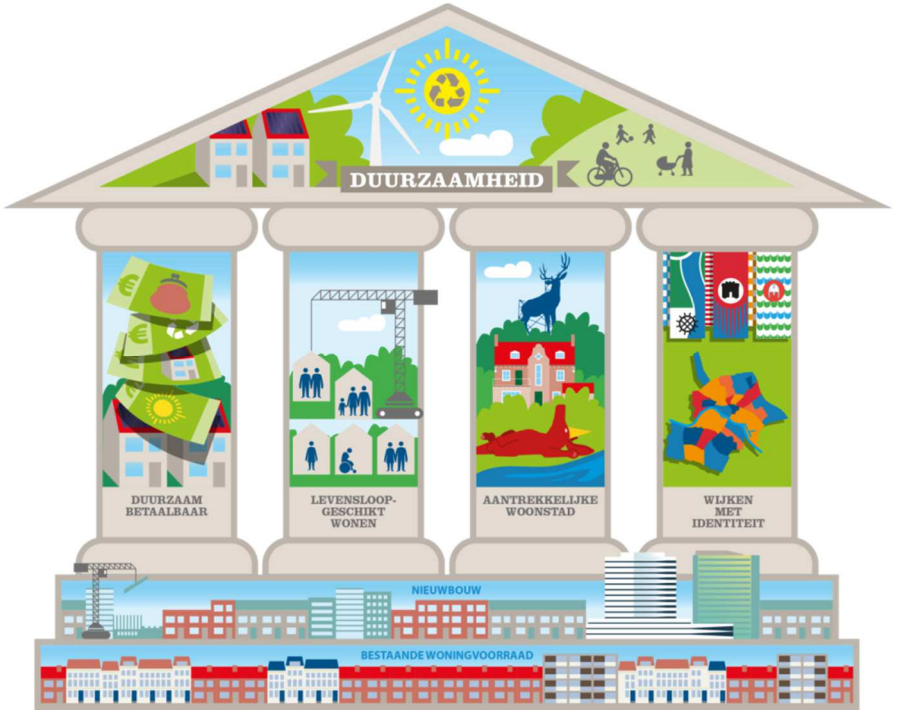

Om de haalbaarheid te bepalen hebben we focus aangebracht in enkele opgaven die vanuit de verschillende pijlers van de Woonprincipes naar voren komen. Deze opgaven zijn afgeleid van de Woonprincipes en getoetst bij onze partners. De gekozen focus kan op draagvlak rekenen. De prioritaire opgaven voor 2017 en 2018 zijn:

- Doorstroming aan de onderkant van de woningmarkt
- Vernieuwende woonconcepten en zelf bouwen
- Kwaliteit van de bestaande woningvoorraad (en woonomgeving)

Uitnodiging aan (externe en interne) partners om vorm te geven aan uitvoering

In de uitvoeringsagenda geven we rond deze drie prioriteiten aan waarop we in samenwerking met verschillende partners (inwoners en organisaties) inzetten. Per prioriteit geven we aan wat we zien als de urgente opgaven. Vervolgens benoemen we de activiteiten die we met onze partners (willen) oppakken. De activiteiten hebben we samen met onze partners tijdens de bijeenkomst van 5 april benoemd. Hieruit blijkt dat we dit niet alleen kunnen. Wij zijn afhankelijk van onze partners en nodigen hen uit om bij te dragen aan deze uitvoeringsagenda.

Naast externe partners vragen verschillende activiteiten ook de inzet van diverse gemeentelijke afdelingen. De uitvoeringsagenda geeft intern richting aan afdelingsplannen en de gemeente betrekt de agenda bij het opstellen van die afdelingsplannen.

De uitvoeringsagenda is een dynamisch document dat indien nodig (of wenselijk) kan worden aangepast als de uitvoering dat verlangt, bijvoorbeeld als gevolg van veranderende wet- of regelgeving of door knelpunten in de realisatie. Het is stuk is nadrukkelijk geen blauwdruk.

Van Wijken Weten en Stad op de Kaart

De gemeente en haar partners werken aan de uitvoering van de beleidslijnen Van Wijken Weten en Stad op de Kaart. Een aanpak waarin wij samen met partners en bewoners de wijkgerichte aanpak vormgeven. Het is de hoofdstroom voor de acties die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda. Uitvoering van de activiteiten is een van de resultaten die onder sturing vanuit de wijk tot stand komt.

Samenhang met andere (deel)uitwerkingen woonprincipes

Naast de uitvoeringsagenda heeft de gemeente vanuit de woonprincipes het volkshuisvestingskader vastgesteld en werkt zij aan het procesplan Langer Zelfstandig.

- Het volkshuisvestingskader is de basis voor het gesprek met de woningcorporaties en huurdersorganisaties over prestatieafspraken. Hierin worden concrete activiteiten op het gebied van de (sociale) volkshuisvesting vastgelegd. Activiteiten uit het volkshuisvestingskader worden in deze uitvoeringsagenda niet herhaald. Wel zijn er de nodige activiteiten die niet alleen de woningcorporaties oppakken, maar ook anderen. Daartoe zijn ze opgenomen in de agenda.
- Met zorgpartijen, corporaties en andere maatschappelijke partners werkt de gemeente aan het opstellen van het procesplan Langer Zelfstandig. In het procesplan leggen we vast wat we de komende jaren ondernemen op het gebied van wonen en zorg.

Opzet uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda begint met enkele algemene principes ten aanzien van de gemeentelijke opstelling die voor alle activiteiten van belang is. Deze punten betreffen de intrinsieke motivatie ten aanzien van de eigen opstelling, en de verwachtingen die onze partners naar ons uitspreken. We hebben per prioriteit vetgedrukt de urgente opgaven benoemd en in te zetten activiteiten/instrumenten beschreven.

2 Strategische inzet gemeente

De maatschappelijke inzet en opstelling van de gemeente verschuift: van zorgen voor, naar zorgen dat. Ook onze partners verwachten een andere opstelling. Een overheid die primair ruimte geeft en faciliteert. Tegelijkertijd nemen we onze verantwoordelijkheid om richting te geven. Deze ontwikkelingen hebben belangrijke betekenis voor ons bij de uitvoering van de woonprincipes. We vatten ze als volgt concreet samen:

- De inzet van de uitvoeringsagenda heeft steeds het belang van de inwoners als centrale focus.
- De rol van de gemeente is gericht op het makelen en schakelen tussen onze partners, waarbij de gemeente activiteiten oppakt/opstart en vervolgens overdraagt.
- Aanpakken is het devies; gewoon doen.
- Onze houding is daartoe open, uitnodigend en meedenkend.

In de realisatie van de uitvoeringsagenda stellen we voor om periodiek (minimaal jaarlijks) met onze partners om tafel te gaan tijdens een gezamenlijke partnerdag. We nodigen partners uit hieraan deel te nemen en aan te geven welke verwachtingen zij hebben van het partnerschap, welke inzet zij kunnen en willen leveren en welke inzet zij verwachten vanuit de gemeente.

Strategische inzet van de gemeente Arnhem

Op het gebied van wonen met zorg en levensloopgeschikt wonen werkt de gemeente al actief samen met betrokken partners aan het wijkgericht oppakken van de opgaven. De onderstaande figuur biedt hiervan een goede weergave. Het schetst een beeld van wat nodig is om tot vitale en sterke wijken te komen voor onze inwoners en welke stappen er samen en integraal gezet moeten worden gezet om de wijk op peil te brengen of te houden. Het gaat hierbij om de samenhang tussen fysieke, maatschappelijke en economische aspecten (ofwel wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit en ontmoeten, welzijn en zorg).

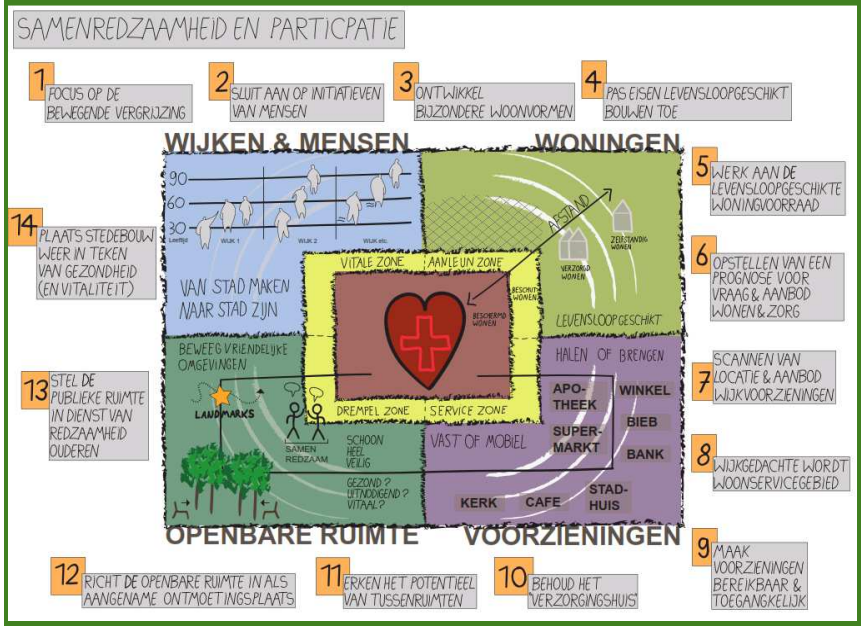

Hoewel de figuur zich specifiek richt op wonen en zorg en vitale wijken, staat het symbool voor onze houding als gemeente: de wijk en haar inwoners centraal, in gezamenlijkheid oppakken van de opgaven, aanpakken en doorpakken en een open, uitnodigende en meedenkende houding.

3 Prioriteit 1: Meer doorstroming aan de onderkant van de woningmarkt

Wij willen dat er voor mensen aan de onderkant van de woningmarkt passende woningen beschikbaar komen. Deze woningen zijn er vaak al, maar worden bewoond door andere groepen die mogelijk wat anders willen. Door bevorderen van doorstroming kunnen deze groepen in de huurvoorraad en goedkopere koopwoningen verleid worden een stap in hun wooncarrière te zetten.

Urgente opgave

- **Bevorderen van doorstroming uit de schaarse huurwoningvoorraad, door verleiding en aanbod van goede alternatieven.**
- Aantrekkelijke woonmilieus voor midden- en hoge inkomens. Door het ontwikkelen van woningen met een onderscheidende kwaliteit.
- Aandacht voor ‘dure’ scheefheid. Huishoudens met een laag inkomen in een dure huurwoning.

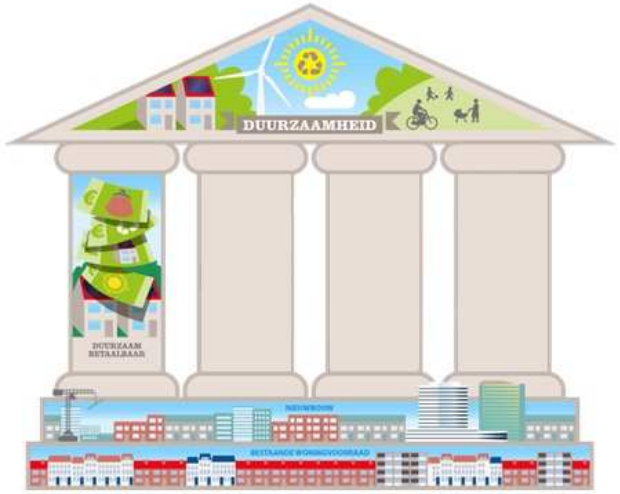

Activiteiten en mogelijke instrumenten

<table>
<tr><th>Gemeente</th><th>Partners</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Bieden van betaalbare woningen voor bijzondere doelgroepen (jongeren, statushouders, uitstroom MO, uitstroom zorg) en organiseren van begeleiding voor deze groepen. Dit doet de gemeente samen met zorg- en welzijnsaanbieders, het zorgkantoor en woningcorporaties.

Informatievoorziening om bewustwording van een nieuwe leeffase te ondersteunen, zodat mensen eerder hun woonsituatie aanpassen aan de leeffase. Dit doet de gemeente samen met zorg- en welzijnsaanbieders en woningcorporaties. In voorkomende gevallen door signalering vanuit het sociaal wijkteam.

Onderzoek doen naar de verhuiswens en belemmeringen die senioren ervaren.

Inzet van de starterslening, zodat starters een financieel steuntje in de rug hebben bij de koop van een woning en de onderkant van de woningmarkt in beweging blijft.

Inzicht geven in de gewenste toevoeging van kwaliteit in de woningvoorraad en keuzes maken in nieuwbouwplannen en transformaties die daaraan bijdragen.</td><td>Huisvesting voor bijzondere doelgroepen bieden.

Toevoegen van appartementen voor starters.

Volgend op bewustwording, begeleiding bij verhuizing:
• Als mensen hier tegenop zien, door het ontzorgen (hulp/ondersteuning bij verhuizing, seniorenmakelaar).
• Bij verhuizing huuraanpassing, zodat mensen met gesloten beurs kunnen oversteken. Daarbij is te denken aan vormen van huurgewenning.
• Kansen voor woningruil (onder gelijke condities).
• Zorgkantoor betrekken bij passende huisvesting.

Inzet tijdelijke huurcontracten.

Inzicht in aanbod creëren door het opzetten van een gezamenlijk portal van aanbieders, ook ten behoeve van aangepaste woningen voor bijzondere doelgroepen.</td></tr>
<tr><td>Betrokken partners:
• Inwoners
• Verhuurders (corporaties, particulier)
• Zorg- en welzijnsaanbieders, sociaal wijkteam, zorgkantoor
• Ontwikkelaars</td></tr>
</table>

4 Prioriteit 2: Vernieuwende woonconcepten en zelf bouwen

In lijn met de landelijke trend neemt ook in Arnhem de behoefte aan vernieuwende woonconcepten toe. Het gaat dan om bewoners die de regie nemen in het ontwikkelen of beheren van hun eigen woning, al dan niet in (collectief) particulier opdrachtgeverschap of in een wooncoöperatie. Maar ook om ouderen die vanuit een zorggedachte op zoek zijn naar woonvormen waarin zij samenleven, zoals groepswonen. Tot slot biedt ook leegstaand vastgoed kansen. Wat gaan we doen om nieuwe woonvormen mogelijk te maken?

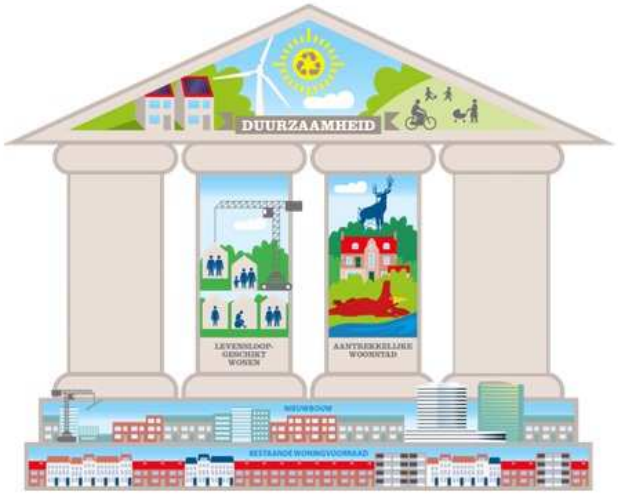

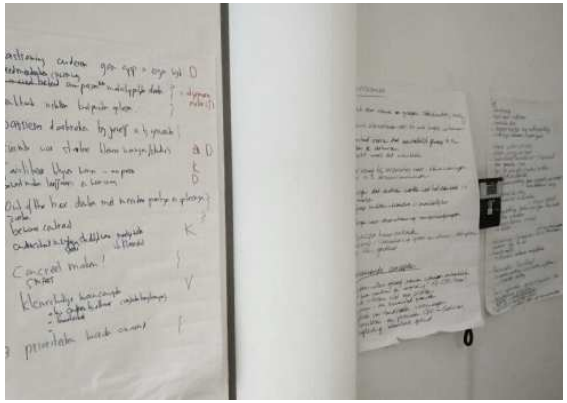

Urgente opgave

- **Benutten van leegstaand vastgoed voor het toevoegen van nieuwe functies.**
- **Ruimte voor alternatieve woonvormen.**
- **Ondersteunen van inwoners en ondernemers die nieuwe woonvormen willen realiseren.**
- Stimuleren transformatie van bijzondere gebouwen (monumentaal wonen).
- Kansen voor co-creatie en co-financiering.
- Kansen voor (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap.
- Kleinschalige ontwikkelingen in het topsegment, op toplocaties.

Activiteiten en mogelijke instrumenten

<table>
<tr><th>Gemeente</th><th>Partners</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Makelen en schakelen van initiatieven (initiatiefnemers) en ontwikkelende partijen, waarbij ingezet wordt op:
• Uitnodigen en ondersteunen
• Ontmoeting organiseren (roulerend initiatief met onze partners)
• Verbinden van individuele partijen.
• Ideeënbank (marketing) om goede voorbeelden als inspiratie te presenteren

In grondprijsbeleid kaders geven die initiatieven kans van slagen bieden, waarbij de gemeente in voorkomende gevallen als co-financier optreedt.

Fysieke ruimte en tijd bieden om innovatieve initiatieven tot ontwikkeling te laten komen.

Initiatief bewonersbedrijf in de wijk om eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor leefbaarheid vorm te geven.

Ruimte bieden aan alternatieve, tijdelijke en flexibele woonvormen.

Bij de nota Wervende Woonmilieus wordt een volledige lijst gevoegd van bouw- en herbestemmingslocaties waarvoor CPO-groepen zich kunnen melden. Deze lijst wordt via het Vastgoedplein en de gemeentelijke website bekendgemaakt. Op de lijst komen in ieder geval alle panden die de gemeente voornemens is af te stoten en die geschikt zijn te maken voor woningen, voor zover deze niet al openbaar te koop staan.

In de communicatie over mogelijkheden voor zelfbouw in Arnhem krijgen CPO en PO in het vervolg een vergelijkbare hoeveelheid aandacht.

Aan de website van de gemeente Arnhem worden specifieke pagina's over PO en CPO toegevoegd, met verwijzing naar de beschikbare panden en locaties op het Vastgoedplein en naar de relevante subsidiemogelijkheden.</td><td>Pilots/experimenten voor nieuwe woonconcepten kunnen zich voor ondersteuning en begeleiding melden bij Volkshuisvesting.

Promoten en inspireren vanuit tal van goede voorbeelden ten behoeve van prettig wonen en andere ontwikkelingen in wijken, inclusief het verkennen van nieuwe verblijfsvormen in de wijk, zoals:
• Hotelkamers “Spijkerbed”
• Iewan, stro-woongemeenschap
• Combinaties (beschut) wonen-leren-werken
• Eco-dorp
• Gemeenschap ouderen/gelijkgestemden
• Kluswoningen
• Meergeneratiewoningen, incl. mogelijkheden voor (mantel)zorg
• (Collectief) particulier opdrachtgeverschap</td></tr>
<tr><td>Betrokken partners:
• Iedere initiatiefnemer
• Pand- en grondeigenaren
• Corporaties/ontwikkelende partijen
• Inwoners</td></tr>
</table>

5 Prioriteit 3: Kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en woonomgeving

Voor onze inwoners is een goede woning en woonomgeving bepalend voor hun woongenot. Dit vraagt zowel aandacht voor de kwaliteit van wijken als voor het toegankelijker en energiezuiniger maken van woningen.

Urgente opgave

- **Versterken van het woongenot door verbetering van de belevings- en gebruikswaarde van de openbare ruimte.**
- **Bewustwording rond woningverduurzaming en aanpassing.**
- **Versterken onderscheid in wijken, waarbij in het bijzonder aandacht voor stedelijke woonvormen in de binnenstad.**
- 80% van de particuliere huurwoningen heeft energielabel C in 2020.
- Versterken huiskamerfunctie van de binnenstad.
- Versterken karakter van Arnhem als studentenstad.
- Stimuleren van functiemenging in wijken.
- Versterken groene uitstraling, in lijn met het karakter van de wijken.
- Ondersteunen van VVE's bij het beheer van hun onroerend goed.

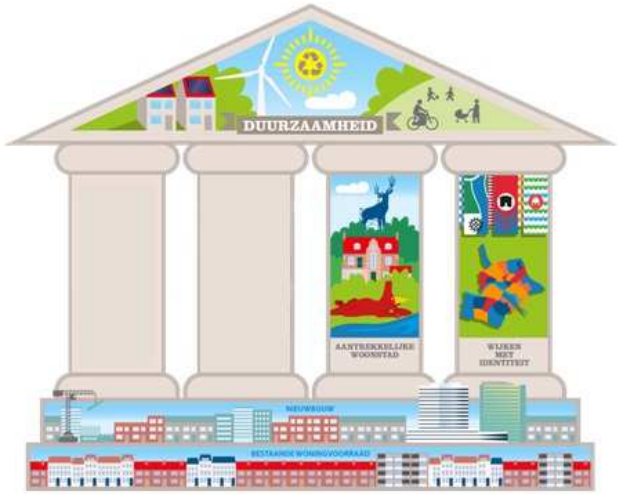

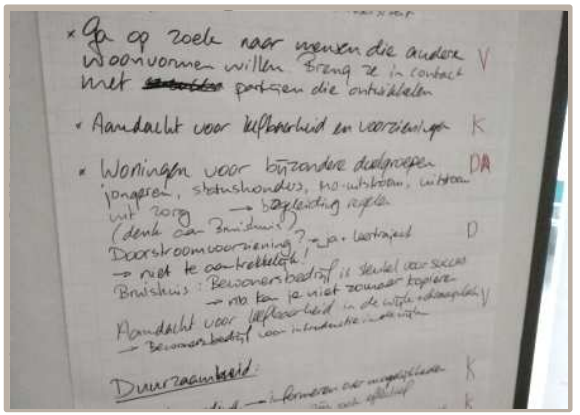

Activiteiten en mogelijke instrumenten

<table>
<tr><th>Gemeente</th><th>Partners</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Voorlichting om energiebesparende maatregelen en aanpassingsmogelijkheden aan woningen bekend te maken, in samenwerking met partners (provincie, zorgpartijen, stroomversnelling, Energy made in Arnhem). Aansluitend op inrichten van kennis-/informatiecentrum energiebesparing (Kern-kenniscentrum).

Financieringsconstructie voor woningverbetering overwegen:
• Laagrentende blijverslening, waarbij inwoners van een koopwoning, een laagrentende lening kunnen aanvragen om hun woning preventief aan te passen in het kader van langer zelfstandig wonen.
• Laagrentende duurzaamheidslening.

Ruimte bieden aan functiemenging in wijken.

Ruimte bieden aan wonen in de Binnenstad.

Koppelen van de aanpak voor toegankelijkheid woning (opplussen) aan bereikbaarheid/toegankelijkheid van de woonomgeving en voorzieningen, inclusief ontmoeting en het verbeteren van de gebruiks- en belevingswaarde van de openbare ruimte.

Initiatief nemen voor het gesprek met de wijk over wijkidentiteit en –opgave.

In het kader van ‘Van Wijken Weten’ ogen en oren voor initiatieven en aandachtspunten vanuit de wijken, die door de gemeente opgepakt moeten worden of mogelijk gemaakt moeten worden.

Realiseren van een woonomgeving die:
• Veilig en (rolstoel-) toegankelijk is
• Uitnodigt tot beweging en gezond gedrag</td><td>Bijdragen aan voorlichting.

Inbreng van ideeën over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Contractvarianten rond energielevering en inzicht in individueel energieverbruik en gedragseffecten.

Vastgoed in de wijk inzetten voor de wijkeconomie.

Opplussen/samenvoegen van woningen om in te spelen op de vraag van de toekomst en woningen toekomstgeschikt te maken.

Flexibel en uitbreidbaar bouwen.

Ondernemers betrekken bij het nemen van duurzaamheidsmaatregelen/-ingrepen in de binnenstad</td></tr>
<tr><td>Betrokken partners:
• Inwoners
• Energieleveranciers
• Welzijnsaanbieders
• Provincie
• Ontwikkelende partijen
• Woningeigenaren
• Vastgoedeigenaren
• Sociaal wijkteam</td></tr>
</table>

Bijlage: overige activiteiten per pijler

In de voorgaande hoofdstukken hebben we aangegeven welke acties met prioriteit worden opgepakt in 2017 en 2018. Dit zijn activiteiten waarop wij als gemeente in samenwerking met onze partners primair inzetten. Maar de woonprincipes reiken verder dan de prioriteiten. Aanvullende acties zijn nodig. Deze bijlage bevat een groslijst van overige activiteiten die we bij beschikbare capaciteit en middelen oppakken. De activiteiten zijn geordend per pijler. Ook hiervoor geldt dat we onze partners uitnodigen dit met ons op te pakken. Vanuit de woonprincipes beschrijven we wat we willen bereiken, wie hierbij betrokken zijn en wat de rol en het instrumentarium van de gemeente is.
Naast de beschreven activiteiten worden een aantal zaken reeds opgepakt, door de gemeente zelf of door onze partners. Een speerpunt voor de komende jaren is het inventariseren van lopende activiteiten die bijdragen aan de uitvoering van de woonprincipes.

Afkortingen

Voor de overzichtelijkheid zijn de betrokken partijen weergegeven met een afkorting.

G	=	Gemeente Arnhem
W	=	Woningcorporaties
M	=	Marktpartijen
Z	=	Zorginstellingen
O	=	Overige maatschappelijke partners
SW	=	Sociale wijkteams
R	=	Regionale partners (waaronder VGGM)
B	=	Bewoners
H	=	Huurdersorganisaties (indien specifieke rol)

In vet is aangegeven wie trekker is van de verschillende activiteiten. Op onderwerpen die de gemeente trekt is zij *initiatiefnemer*. Op onderwerpen die anderen trekken *faciliteert* de gemeente.

Pijler Duurzaam Betaalbaar

Doel Woonprincipes	Activiteit	Betrokken partijen	Rol gemeente / instrumentarium
Voldoende woningaanbod voor alle inkomens	a. Gronduitgifte van kavels t.b.v. (middel-) dure huur en koop, ook om doorstroming te bevorderen	**G**	Verkoper eigen grond
	b. Verkennen alternatieve investeringsstrategieën t.b.v. prijs-kwaliteitverhoudingen huurwoningen	G, **W**	Desgewenst verbinden kennis
	c. Gezamenlijke vastgoedstrategie per wijk, ten aanzien van verkoop, herstructurering en inzet van leegstaand gemeentelijk vastgoed	**G**	Uitwerken portefeuillebeleid
	d. Prestatieafspraken over (vastgelegd in volkshuisvestelijk kader): • Beschikbaarheid en slaagkansen per inkomensgroep, huurprijsklasse en bijzondere doelgroepen • Verkoop en monitoring/effecten van verkoop corporatiewoningen • Voorraadstrategie (bestaand en nieuwbouw) • Huurschulden en huisuitzetting • Ingrijpen bij schrijnende gevallen	**G, W, H**	Mede-initiatiefnemer
Een woningvoorraad met toekomstbestendige woonkwaliteit	e. Investeren in duurzaamheid via: • Aansluiting op stadswarmtenet • Loskoppelen woningen van gas • Project Stroomversnelling	G, **W, M**	Desgewenst verbinden kennis, voorwaardenscheppend o.a. vergunningen en investeringen leidingen
	f. Stimuleren inzet van Politiekeurmerk veilig wonen (PKVW)	**G,** W, M	Informatievoorziening Anterieure afspraken Desgewenst PKVW integreren in plantoetsing
	g. Pilot ondersteunen VvE's en kwetsbare woningeigenaren	**G**	Informatievoorziening
	h. Pilot Woningverbetering in de particuliere woningvoorraad (en faciliteren VvE's)	**G, M, B**	Projectbegeleiding

Doel Woonprincipes	Activiteit	Betrokken partijen	Rol gemeente / instrumentarium
Gevarieerde wijken	i. Werken aan woningdifferentiatie per wijk	**G,** W, M	Prestatieafspraken, Anterieure afspraken
	j. Leefbaarheidsprojecten gericht op arbeidsparticipatie en scholing	G, W, **SW**	Ondersteunen
	k. Wijksturing: meer ruimte voor inwoners / bewonersinitiatieven(zie ook Wijken met identiteit)	**G,** W, O, B	Procesbegeleiding

Pijler Levensloopgeschikt Wonen

Doel woonprincipes	Activiteit	Betrokken partijen	Rol gemeente / instrumentarium
Zelfredzame samenleving	a. Realiseren voldoende variatie in passende en geschikte woningen / woonomgeving (woningdifferentiatie)	**G, W, Z, O, SW, M**	Ruimtelijk beleid (overeenkomsten, bestemmingsplannen)
	b. Inrichten openbare ruimte voor stimuleren ontmoeting en reserveren van ruimte voor ontmoeting bij nieuwbouw	**G**	Uitvoerder openbare ruimte, stedenbouwkundige plannen
	c. Prestatieafspraken over: • Woningaanpassing • Monitoren woonbehoeften doelgroepen	**G, W,H**	Mede-initiatiefnemer
	d. Volgen van de GGD-werkwijzer gezondheid bij planvorming	**G,** W, Z, M	Anterieure afspraken, stedenbouwkundige plannen
	e. Stimuleren onderlinge ondersteuning door bewoners (mantelzorg, burenhulp, etc.)	**G,** O,B	Procesbegeleider, maatschappelijk werk
Stimuleren bewustwording en preventie	f. Verkennen sturingsmogelijkheden voor levensloopgeschikte nieuwbouw	**G**	Onderzoek, anterieure afspraken
	g. Prestatieafspraken over beschikbaar houden aangepaste woningen voor doelgroepen	**G, W,H**	Mede-initiatiefnemer
Ondersteunen van kwetsbare	h. Toevoegen (ver)nieuwe(nde) woonconcepten verzorgd en beschermd wonen (bv. Gezinsvervangend tehuis, Kamers met kansen)	G, **W, Z, M**	Facilitator, ruimtelijk beleid

Doel woonprincipes	Activiteit	Betrokken partijen	Rol gemeente / instrumentarium
	i. Samenwerking tussen wijkteams en bewoners rond integratie van zorgdoelgroepen in de wijk	G, **SW,** Z, B	Inzet sociale wijkteams (Wmo)
	j. Opzetten (digitale) wijknetwerken	G, **SW**	Facilitator, co-financiering
	k. Organiseren collectief vervoer en infrastructuur om voorzieningen voor iedereen bereikbaar te houden	**G,** W, **SW, Z**, B	Vervoersvoorziening Wmo
	l. Maatwerk voor parkeernormen bij bijzondere woonvormen	**G**	Ruimtelijk beleid
	m. Verkennen mogelijkheden transformatie zorgvastgoed, waar mogelijk in combinatie met toevoegen van beschermde woonvormen (zie punt i)	**G, Z**	Facilitator, ruimtelijk beleid

Pijler Aantrekkelijke Woonstad

Doel woonprincipes	Activiteit	Betrokken partijen	Rol gemeente / instrumentarium
Versterken onderscheidende kwaliteiten	a. Versterken van de groene uitstraling, in lijn met het karakter van de wijken	**G**	Uitvoerder openbare ruimte
	b. Versterken 'huiskamerfunctie' binnenstad, conform aanpak Binnenstad/Rijngoud	**G,** M, B	Aanpak Binnenstad/ Rijngoud
	c. Versterken karakteristieke bebouwing / architectuur in wijken	**G**	Uitvoeren ruimtelijk / welstandsbeleid
	d. Versterken van karakter Arnhem als studentenstad	**G,** W, M, O	
	e. Ontwikkeling Campus Presikhaaf	**G, W, O,** M	Facilitator, ruimtelijk beleid
	f. Organiseren karaktercampagnes, i.c.m. wijken met identiteit	**G**	Procesbegeleiding
Realiseren wervende woonmilieus	g. Toevoegen van woonmilieus en woningaanbod voor midden- en hoge inkomens	G, **M**	Facilitator, ruimtelijk beleid
	h. Realiseren kleinschalige ontwikkelingen in het topsegment	G, **M**	Facilitator, ruimtelijk beleid
	i. Vaststellen toplocaties	**G**	Ruimtelijk beleid
	j. Afstemmen nieuwbouw met regiogemeenten	**G,** R	Afstemmen
	k. Realiseren stedelijke woonvormen in de binnenstad (in het bijzonder in het zuidelijke deel)	G, **M**	Ruimtelijk beleid, anterieure afspraken
	l. Stimuleren functiemenging in wijken	**G**	Facilitator, ruimtelijk beleid
	m. Verkennen mogelijkheden en stimuleren transformatie monumentale panden naar wonen	G, **M**	Onderzoek, facilitator, ruimtelijk beleid
Toevoegen nieuwe woonconcepten	n. Verkennen mogelijkheden en stimuleren transformatie leegstaand vastgoed naar nieuwe functies/woonvormen	G, **M**	Facilitator, ruimtelijk beleid
	o. Verkennen mogelijkheden en kansen voor co-creatie/financiering	**G,** M, B	Onderzoek

Pijler Wijken met identiteit (WMI)

Doel woonprincipes	Activiteit	Betrokken partijen	Rol gemeente / instrumentarium
Wijkenidentiteit benoemen en gebruiken	a. Vaststellen van een wijkidentiteit met inwoners van de wijk, conform beleidslijn Van Wijken Weten en uitwerken wijkenkaart	G, W, **SW,** Z, O, B	Procesbegeleiding
	b. Normstelling ten aanzien van overlast, misstanden, discriminatie	**G,** W, Z, SW, O	Procesbegeleiding
	c. Nieuwbouw/investeringen in wijken conform identiteit	**G,** W, M	Anterieure afspraken
	d. Start van pilots met de wijkteams	G, **SW**	Inzet sociale wijkteams Wmo
Uitwerken beleidslijn Van Wijken Weten	e. Wijksturing: meer ruimte voor inwoners, faciliteren bewonersinitiatieven, aansluiten met professionele aanpak en stroomlijnen aanpak Van Wijken Weten	**G,** W, O, **SW**, B	Procesbegeleiding
	f. Verkennen van de rol van studenten in de wijk	**G,** B	Onderzoek
Stedelijke opgaven wijkgericht oppakken	g. Verbeteren belevings- en gebruikswaarde van de openbare ruimte, op korte termijn prioriteit aan Kronenburg-Vredenburg, Elderveld, De Laar (conform structuurvisie)	**G**	Inrichten en beheer openbare ruimte
	h. Organiseren contact met de wijken via de wijkteams	G, **SW**, B	Inzet sociale wijkteams Wmo